

KANDIDAT

505

PRØVE

JUS2001 1 Kontraktsrett II

Emnekode	JUS2001
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	18.10.2019 07:00
Sluttid	18.10.2019 13:00
Sensurfrist	08.11.2019 22:59
PDF opprettet	17.09.2020 07:26

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Dokument
1	Praktikum	Langsvar

1 **Praktikum**

Avgjør tvistene som finnes i oppgaveteksten på det vedlagte pdf-dokumentet ved å ta stilling til kravene som fremmes og ved å drøfte alle rettslige spørsmål som faktum foranlediger, så vel de prinsipale som de subsidiære.

Skriv ditt svar her...

KONTRAKTSRETT II - EKSAMEN HØST 2019

Praktikum

Tvist 1

Oppgaven reiser to tvister. Den første tvisten er mellom Påsmurt AS (heretter Påsmurt) og Pakke-Roboten AS (heretter Pakke-Roboten). Påsmurt krever erstatning for redusert omsetning som følge av driftsavbrudd og erstatning for resultater som ikke er oppnådd slik som forutsatt ut fra avtalen. Det overordnede rettslige spørsmålet blir derfor om Påsmurt kan kreve erstatning fra Pakke-Roboten, og isåfall hvor mye.

Oppgaven må, foruten om avtalen og alminnelige prinsipper, løses ut fra kjøpsloven av 1988 (heretter kjl.). Det følger av kjl. §. 1 at avtaler om kjøp reguleres. Avtalen om kjøp av produksjons- og pakkemaskin er en avtale mellom to næringsdrivende. Det følger av faktum at Pakke-roboten påtok seg i tillegg til å levere maskinene, å installere dem på Påsmurt sin fabrikk. Til tross for at dette kan anses som en tjeneste som faller utenfor kjøpslovens virkeområde følger det av lovens § 2 andre ledd at også avtaler om å "utføre arbeid" omfattes av loven så lenge kjøpet utgjør den "overveiende delen". Det er klart at det i denne saken at hovedhensikten med avtalen er maskinene som leveres, ikke selve monteringen.

For å kreve erstatning må man etter alminnelige prinsipper oppfylle visse grunnvilkår, i tillegg til at det må foreligge kontraktsbrudd. Det må følgelig foreligge mislighold, ansvarsgrunnlag, økonomisk tap og adekvat årsakssammenheng.

I denne saken krever Påsmurt erstatning ut fra to ulike kontraktsbrudd, både på grunn av driftsavbrudd og på grunn av bemanningsbesparelsene som ikke ble nådd. Det anses hensiktsmessig å drøfte disse to misligholdsgrunnene separat.

Bemanningsbesparelsen

Påsmurt anfører at det at de ikke oppnådde den avtalte bemanningsbesparelsen ved innkjøp av det nye anlegget må anses som et kontraktsbrudd og at det er erstatningsmessig. Det første rettslige spørsmålet blir derfor om de manglende bemanningskuttene er å anse som et "kontraktsbrudd".

For å avgjøre spørsmålet må det først ses på hva som er avtalt mellom partene, og om det foreligger et objektivt avvik mellom dette og det som er avtalt.

Det følger av kjl. § 17 første ledd at det som er kjøpt skal samsvare med det som "følger av avtalen". Hva som følger av avtalen må være det som eksplisitt er uttalt og det som følger av partenes felles forståelse, avtalen må derfor tolkes.

Til anførselen om kontraktsbrudd innvender Pakke-Roboten at de ikke har garantert eller tilsikret bemanningsbesparelsene. Det følger nemlig av kjl. § 18 at reglene om mangler. For å avgjøre om Pakke-Roboten har gitt en garanti må uttalelsene deres tolkes etter de konkrete forholdene.

Det følger av Ot.prp.nr.80 (1986-1987) s.93 at ikke alle opplysninger som selger gir kan anses som en tilsikring eller garanti, det må forutsettes at kjøperen på grunnlag av opplysningens betydning og måten det er gitt på hadde "særlig grunn" til å forutsette at tingen ikke skulle avvike fra det opplyste. Momenter som kan vektlegges er om egenskaper er nøyaktig spesifisert i avtalen, markedsføringen og om det visse egenskaper ble særskilt understreket under kontraktsforhandlingene.

Garantibestemmelsen i avtalens punkt 9 sier ingenting om garanti ved bemanningsbehovet og kan derfor ikke brukes til å avgjøre garantispørsmålet. Det kan likevel vektlegges at avtalen på dette punktet er taus, som kan tilsi at Pakke-Roboten ikke har ment å garantere slike besparelser. Avtalen må likevel tolkes for å se om firmaet på andre punkter kan sies å ha garantert.

Ordbruken i deler av tilbudet at det ikke er garantert for en slik anledning til å kutte lønnskostnader denne gangen. Tilbudet sier at Påsmurt *trolig kan* regne med en ytterligere bemanningsbesparelse. De opplyser også at tallene for besparelser er *forbeholdne*. Dette sammen med det vektige argument at det ikke er eksplisitt avtalt en slik garanti i avtalen tilsier at det ikke er snakk om tilsikrede eller garanterte egenskaper.

På den andre siden følger det av tilbudet som er gitt av Pakke-Roboten at det er gjort individuelle vurderingen og kommet med et anslag på hvor mye firmaet kan spare. Det er gjort en nøye analyse av hvordan bedriften kan spare ressurser. Tilbudet nevner også hva som er fordeler ved å inngå avtalen, og nevner der at kapasiteten vil øke. Denne typen ordlyd må sies å ligne på garantier. Tilbudet Pakke-Roboten kommer med må anses som en del av avtalen, og trekker i retning av at det foreligger en garanti og at det derfor foreligger et kontraktsbrudd når denne ikke oppfylles.

Bemanningsbesparelser er garantert i den tidligere kontrakten mellom partene, hvor Pakke-Roboten tilpasset Påsmurts behov. Det at besparelsen ble garantert og senere oppfylt får betydning da Påsmurt fikk en oppfattelse om at det som var opplyst i avtalen faktisk hadde fungert. Det tilsier at tilbudet som nå ble gitt også skulle ha samme effekt for dem. Det ble i kontraktsforhandlingene i den første avtalen i 2012 klart at det var kutting av lønnskostnader som var formålet. Dette tilsier at det også skulle være klart for motparten også i denne avtalen, til tross for at Pakke-Roboten anfører at de ikke visste om Påsmurts forutsetninger.

Slike opplysninger som oppgitt i tilbudet må derfor anses tilsikret av Pakke-Roboten, og et avvik fra dem må være en mangel.

Påsmurt innhenter senere en rapport og finner ut at slike kutt som opplyst om i tilbudet ikke er mulig. Det må anses som et klart avvik fra det som er lovet av Pakke-Roboten og må anses som en mangel. Avviket forelå dermed allerede på avtaletidspunktet med tanke på at det ikke var mulig med slike egenskaper som Pakke-Roboten garanterte for.

Det første vilkåret for å kunne kreve erstatning er derfor oppfylt. Videre må det foreligge et ansvarsgrunnlag. Det følger av kjl. § 40 at kjøper kan kreve erstatning for tap han lider ved "mangel" på en ting. Det er allerede slått fast at det foreligger en mangel.

Det følger av bestemmelsen tredje ledd at en kjøper kan kreve erstatning for dersom tingen allerede "avvek fra det som var tilsikret av selgeren" på avtaletidspunktet. Denne erstatningen dekker både direkte og indirekte tap, og er et objektivt ansvarsgrunnlag. Det er allerede slått fast at kjøpet avvek fra det som var avtalt ved kontraktsinngåelsen, og at det forelå en tilsikring. Vilkåret for ansvarsgrunnlag er dermed oppfylt for denne mangelen.

Det er heller ikke nødvendig å drøfte om dette er et direkte tap, da ansvarsgrunnlaget dekker alt.

Videre må det foreligge et økonomisk tap, jf. kjl. § 40 "erstatning for det tap han lider". Påsmurt krever erstatning på 12,5 millioner som følge av unødvendige lønnskostnader. Dette er et økonomisk tap, og er ikke bestridt av Pakke-Roboten. Ansvarsfraskrivelsen på 10% gjaldt kontrakten som var inngått i 2012 og har følgelig ikke anvendelse på det nåværende kontraktsforholdet.

Videre må det foreligge adekvat årsakssammenheng. Det følger av kjl. § 40 første ledd at en kjøper kan kreve erstatning for det tap han lider "som følge av mangel", dette vilkåret knytter seg til årsakssammenhengen. Det må følgelig være et tap som henger sammen med mangelen, det må foreligge en årsakskjede.

Dersom avtalen hadde vært inngått slik som Pakke-Roboten lovet hadde ikke Påsmurt hatt lønnskostnader for de fem ekstra personene som skulle kunne kuttes ut fra bedriften. Dette er derfor et tap som følge av positiv kontraktsinteresse og er erstatningsmessig.

Pakke-Roboten innvender ved denne erstatningsposten at tapet må anses som "urimelig". For å kunne

kreve erstatning må tapet også være adekvat, det må være et tap som "en med rimelighet kunne ha forutsett", jf. kjl. § 67 første ledd. Det følger av Rt. 1983 s. 205 (Haugesund Sjø), hvor spørsmålet var et forsikringsselskap måtte betale erstatning til en trailersjåfør til tross for mangel på premiebetaling, at et tap må stå i rimelig nær sammenheng med tapet. Det uttales i dommen at tapet ikke må være for "fjernt, avledet eller upåregnelig".

Det må anses påregnelig at et tap om dekning av lønnsutgifter kan komme dersom man ikke oppfyller garantien om bemanningsbesparelser. Det mer usikre er om taper er å anse som fjernt og avledet, denne vurderingen har med hvor urimelig tapet er og dets omfang. Det er snakk om dekning av kostnader i fem år fremover, dette er lenge og kan trekke mot at det er fjernt. Det er likevel basert på maskinenes levetid og et reelt tall. Ut fra tapets rimelighet og at det baseres på konkrete tall må det sies å være adekvat.

Tap som følge av brudd på garantien er dermed erstatningsmessig og en delkonklusjon blir at Påsmurt iallefall kan kreve 12,5 millioner i erstatning.

Driftsavbruddene

Det andre kontraktsbruddet som Påsmurt påberoper seg er driftsavbrudd, og krever erstatning basert på dette. Det rettslige spørsmålet blir derfor om det er å anse som et kontraktsbrudd at tilleggsmaskinene hadde programmeringsfeil.

Det avgjørende blir også her avviket mellom det avtalte og det faktiske leverte, jf. drøftelsen over.

Det er igjen avtalt en produksjon og pakkemaskin som skal effektivisere arbeidet til Påsmurt. Det som leveres er en maskin som ikke gjør det mer effektivt men heller mindre. Det er klart at det foreligger et avvik mellom det som er levert og det som er avtalt, som derfor må anses som en feil.

Pakke-Roboten anfører likevel at de ikke er ansvarlig for dette avviket da de har forbeholdt seg skader på anlegget som ikke er levert av dem selv. Det kommer frem av faktum at feilen skyldes en programmeringsfeil i tilleggsmaskinene. Dette tilsier at Pakke-Roboten ikke er ansvarlig for feil. Avtaleteksten sier likevel bare at de garanterer for at feil på det de leverer ikke skal skje, men sier ikke noe om ansvarsfraskrivelse for mangler.

Det at Pakke-Roboten brukte en oppfylleelsesmedhjelper gjør ikke at de ikke er ansvarlig ovenfor Påsmurt. Det er følgelig å anse som en mangel dersom den feilen forelå ved risikoens overgang, dette til tross for at den viser seg senere, jf. kjl. § 13 første ledd.

Etter kjl. § 13 går risikoen over på kjøper når den er levert som avtalt. Det følger av oppgaveteksten at leveringen skjedde som avtalt den 1. februar 2019.

Feilen ved maskinene skyldes som nevnt et programmeringsfeil og denne feilen må anses å ha vært til stede ved leveringen.

Det foreligger derfor et kontraktsbrudd.

Det første vilkåret for å kunne kreve erstatning er dermed oppfylt. Det neste som må avgjøres er derfor om det foreligger ansvarsgrunnlag.

Det følger av kjl. § 40 tredje ledd bokstav a at kjøperen kan kreve erstatning for dersom "mangelen" skyldes "feil eller forsømmelse" fra selgerens side. Dette er lovfesting av culperegelen som krever skyld for at det skal foreligge ansvarsgrunnlag. Ordlyden tilsier at det må foreligge forhold som selgeren kan klandres for, og at han har vært uaktsom.

Det kommer frem av faktum at Pakke-Roboten ikke har oppført seg klanderverdig. De kan likevel bli ansvarlig etter kontraktsmedhjelperansvaret, som er en identifikasjonsregel. Regelen går ut på at den som engasjerer en kontraktsmedhjelper blir ansvarlig også for medhjelperens oppfyllelse. Dette innebærer at Pakke-Roboten svarer for det Tastad AS har gjort.

Culpa er det alminnelige ansvarsgrunnlaget i norsk rett, og må anses som strengere dette ansvarsgrunnlaget i deliktserstatningen. Ved avgjørelsen om ansvar foreligger etter culperegelen må man legge til grunn en aktsomhetsnorm. Det er klart at Tastad AS opptrer som næringsdrivende og leverer ut fra dette. Profesjonsansvaret er derfor lagt til grunn ved vurderingen av Tastads aktsomhet. Profesjonsansvaret er en streng aktsomhetsnorm som begrunnes i forventningene som stilles. Det skal tas en vurdering av hva som er prestert opp mot hva en normal aktsom part ville gjort i en lignende tilfelle.

Det er klart at Pakke-Posten, gjennom Tastad AS ikke leverte det resultatet de skulle ovenfor Påsmurt. Det som skulle leveres var programmering av maskineri. Dette var firmaet spesialist på og det må følgelig forventes resultater etter dette. Det at Tastad AS har levert tjenesten sin til tross for at deres matematiker er sykmeldt må anses tvilsomt. Det kommer frem av faktum at dette var krevende programmering, og det bør derfor legges til grunn at en matematiker kreves. De som utførte programmeringen forsto ikke engang sitt eget program.

Ved å ikke bruke matematiker til å programmere ved det spesielt vanskelige oppdraget må Tastad AS sies å ha opptrådt klanderverdig etter den strenge aktsomhetsnormen som stilles.

Det er klart at ved å bruke oppfylleelsesmedhjelper så stilles du i norsk rett ansvarlig også dersom de opptrer uaktsomt. Det foreligger derfor ansvarsgrunnlag etter culpanormen i denne saken.

Etter kjl. § 40 tredje ledd bokstav a så omfattes alle tapsposter under culpaansvaret, slik at det heller ikke her vil være nødvendig å skille mellom direkte og indirekte tap.

Det neste spørsmålet er derfor om det foreligger økonomisk tap. Dette kan ikke anses tvilsomt da også Pakke-Roboten anerkjenner tapsposten.

Det er videre et vilkår om adekvat årsakssammenheng, jf. drøftelsen over.

Det er kommet frem av faktum at tapet ved omsetningen skyldes driftsavbruddene, og derfor også programmeringsfeilen. Det foreligger årsakssammenheng.

Når det kommer til adekvansen så er det som nevnt over en vurdering av påregneligheten av et tap. Pakke-Posten anfører at de ikke er erstatningsansvarlig for en slik tapspost som foreligger. Dette med bakgrunn i den ansvarsfraskrivelsen de har gjort ved inngåelsen av avtalen. Det kommer frem at de ikke er erstatningsansvarlig for følgeskader ved mangelfull funksjonering av anlegget.

Spørsmålet er derfor om tapsposten er en følgeskade av mangelen. Ordlyden av tilsier at det er tap som kommer av mangelen, altså skade som oppstår ved at det foreligger en mangel. Det at programmeringen er mangelfull må anses som følgeskade ved en mangelfull funksjonering av anlegget og tapet kan derfor ikke være påregnelig og heller erstatningsmessig etter avtalen mellom partene

Konklusjonen blir derfor at Påsmurt kan kreve erstatning av Pakke-Roboten for 12,5 millioner.

Tvist 2

Den andre tvisten oppgaven reiser er mellom Pakke-Roboten og Tastad AS (heretter Tastad). Pakke-Roboten krever et prisavslagskrav mot Tastad på 200.000. Det overordnede rettslige spørsmålet er derfor om Pakke-Roboten kan kreve prisavslag på 200.000kr av Tastad AS.

Avtaler om programmeringstjenester er ikke lovregulert, og tvisten må derfor løses på ulovfestet grunnlag. Det følger likevel av rettspraksis at kjøpsloven og andre tilgrensende lovreguleringer, foruten alminnelige obligasjonsprinsipper, kan analogiseres fra.

Prisavslag må anses som et alminnelig rettslig prinsipp da det har som hensikt å gjenopprette balansen i et mangelfullt kontraktsforhold. Dette hensynet må sies å også gjøre seg gjeldene på ulovfestet område. I tillegg til at det er lovregulert i de fleste kontraktslovene, jf. bl.a. kjl. § 38, avhl. § 4-12, hvtjl. § 25 og fkjl. § 31.

Prisavslag er en objektiv misligholdsbeføyelse som kun krever at det foreligger en "mangel" og et "verdiminus". I saken er det ikke omtvistet at det foreligger et verdiminus, sakens kjerne ligger i mangelsvurderingen. Reklamasjonstiden er heller ikke problematisert.

Tastad anfører at det ikke foreligger noen mangel i dette kontraktsforholdet, og begrunner dette med at det programmeringen er en innsatsforpliktelse. Det rettslige spørsmålet er derfor programmeringsfeilen utgjør en rettslig mangel til tross for forbeholdet om ikke feilfri tjeneste.

Det er utvilsomt at driftsavbruddene som skjer på grunn av programmeringsfeilene er problematiske. Spørsmålet er om de objektivt sett avviker med det som er avtalt mellom Tastad og Pakke-Roboten.

Det som er avtalt er en programmeringstjeneste som skulle gjøre det sømløst å tilpasse tilleggsmaskinen og hovedmaskinene sammen. Det var ikke det som ble levert, tilpassingen gjorde at maskinene var i 10 minutters forsinkelse fra hverandre, og dette kan ikke klassifiseres som sømløst.

Tastad hevder likevel at dette ikke utgjør en mangel da de tok forbehold om at de skulle gjøre en "så bra innsats som mulig". Etter kutyme i bransjen var de bare ansvarlig for betydningsfulle feil.

Spørsmålet er derfor om det er gjort en så bra innsats som mulig her, og om det er snakk om betydningsfulle feil.

Det kommer frem av faktum at Tastad var spesialister på området, som skulle tilsi at dette ble en sømløs ytelse, til tross for det nye produksjonsprogrammet. En av faktorene som tilsier at det kunne bli levert en bedre tjeneste på er at dersom firmaet hadde hatt en matematiker på jobb ville resultatet trolig bli annerledes. De ansatte som jobbet der forsto ikke engang sitt eget program. Dette tilsier at det ikke ble levert en "så bra innsats som mulig". Det er også klart at det er tale om betydningsfulle feil da hovedoppgaven til firmaet var en slik programmering og dette ikke ble gjort riktig.

Innsatsen som Tastad utfører er uansett underlagt en minstestandard til tross for at det anses som en innsatsforpliktelse. Det kreves at det gjøres en fagmessig innsats. Det er det ikke gjort her da det ikke ser ut til å ha vært kvalifiserte ansatte som utførte tjenesten.

Dette tilsier at til tross for forbeholdet, så tilsier minstekravet for innsatsforpliktelser og kutymen i bransjen at det foreligger en "mangel".

En delkonklusjon er derfor at det foreligger en rettslig mangel. Kravene for å få tilkjent prisavslag er derfor oppfylt.

Det følger likevel av faktum at Pakke-Roboten krever et prisavslag på kr 200.000. Spørsmålet er om dette beløpet kan tilkjennes. Det er uttalt i rettspraksis at hovedregelen i norsk rett er prisavslag etter forholdsmessighet. Det vil si at det tas utgangspunkt i markedsverdien og ses på ytelsen med og uten mangel. Det blir deretter gjort en avregning av hva denne forskjellen ville utgjort på prisen som faktisk er betalt.

Det er få holdepunkter i faktum som tilsier hva markedsprisen for programmeringstjenester av denne arten er, slik at det kan bli vanskelig å avgjøre hva det forholdsmessige prisavslaget skulle vært.

Det er likevel åpnet for at prisavslaget kan baseres på utbedringskostnadene ved mangelen. Dette er gjort i blant annet hvtjl. § 25 og avhl. § 4-12. Det er sikrere holdepunkter for å fastlegge utbedringskostnadene i denne tvisten, da vi vet fra faktum at disse er 200.000kr. Det bør derfor være denne utregningsmåten som bestemmer prisavslaget, og Pakke-Roboten kan dermed kreve 200.000kr i prisavslag.

Konklusjonen er derfor at Pakke-Roboten kan kreve prisavslag på 200.000kr av Tastad AS.

